

مکانیک سیالات

ترجمه از ویرایش ۲۰۰۸

تالیف

Merle Potter, David Wiggert

ترجمه

دکتر رحیم حسن زاده

(استادیار دانشگاه صنعتی ارومیه)

مهندس توحید پاشایی گلمرز

(عضو هیات علمی موسسه آموزش عالی علم و فن ارومیه)

TB

سرشناسه	: پاتر، مرل سی.، ۱۹۲۶ - م.
عنوان و نام پدیدآور	: مکانیک سیالات/ تالیف [پاتر مرل سی.، دی سی ویگرت] : ترجمه رحیم حسن زاده، توحید پاشایی گلمرز.
مشخصات نشر	: تهران: تایماز، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری	: ۲۴۰ ص.: مصور (رنگی)، جدول (رنگی)، نمودار (رنگی).
شابک	: 978-600-7403-32-7
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: عنوان اصلی: Schaum's outline of fluid mechanics.
موضوع	: سیالات -- مکانیک
شناسه افزوده	: ویگرت، دی. سی.، ۱۹۲۹ - م.
شناسه افزوده	: Wiggert, D. C.
شناسه افزوده	: حسن زاده، رحیم، ۱۳۵۷ - مترجم
شناسه افزوده	: پاشایی گلمرز، توحید، ۱۳۶۴ - مترجم
رده بندی کنگره	: ۱۲۹۲ ۸م۲/ب۲۸۵۷ TA
رده بندی دیویی	: ۶۲۰/۱۰۶
شماره کتابشناسی ملی	: ۳۵۹۵۱۵۱

انتشارات تایماز

مکانیک سیالات

www.kitabchi.ir	ناشر :	تایماز
	مؤلف :	Merle Potter, David Wiggert
	مترجم :	دکتر رحیم حسن زاده - مهندس توحید پاشایی گلمرز
	حروفچینی :	گروه فنی تایماز ۰۲۱-۶۶۹۷۲۰۵۴
	مدیر اجرایی :	مجید باشعور
	چاپ و صحافی :	تایماز
	نوبت چاپ :	۵۰۰
	شمارگان :	تومان
قیمت :	۹۷۸-۶۰۰-۷۴۰۳-۳۲-۷	
شابک :		

حق چاپ محفوظ و متعلق به انتشارات تایماز می باشد.

آدرس: تهران - خیابان کارگر جنوبی - خیابان روانمهر - پلاک ۱۵۸ - طبقه ۳ صندوق پستی: تهران ۱۳۱۴۵-۶۴۸
تلفن: ۰۲۱-۶۶۴۰۲۷۴۴ موبایل: ۰۹۱۲۷۲۴۴۵۳۵ ایمیل: taymazpub@yahoo.com

مقدمه مترجمین

کتاب حاضر ترجمه کتاب Fluid Mechanics نوشته Merle و David C. Wiggert است که توسط موسسه انتشاراتی McGRAW-HILL در سال ۲۰۰۸ به چاپ رسیده است. نکته‌ای که باعث شده است کتاب حاضر در میان دیگر کتاب‌های مکانیک سیالات در دانشگاه‌های دنیا طرفداران زیادی داشته باشد نحوه ارائه مطالب و موضوعات درسی است. ارائه درس همراه با تشریح مسائل مختلف برای هر بخش از درس، بیانگر نگرش منحصر بفرد این کتاب در امر آموزش مکانیک سیالات در میان کتاب‌های دیگر است. همچنین قرار گرفتن تعدادی از تمرینات حل شده در انتهای هر فصل کمک زیادی در یادگیری مطالب و مرور فصل مورد نظر دارد. مجموعه این عوامل دلیل ترجمه این کتاب گردیده است. با توجه به شیوه آموزشی مرحله به مرحله در این، تدریس این کتاب را به تمام اساتید محترم پیشنهاد می‌کنیم. بی‌شک، دانشجویان رشته‌های مختلف مهندسی از جمله مهندسی مکانیک، هوافضا، عمران، شیمی و معدن می‌توانند از این کتاب بهره‌مند شوند.

با توجه به این که ترجمه حاضر نخستین ویرایش است که به چاپ می‌رسد، با وجود تلاش مترجمان، امکان وجود اشکالاتی در متن کتاب است. لذا، مترجمان ضمن پوزش فراوان از اشکالات احتمالی، از اساتید گرانقدر، دانشجویان و خوانندگان عزیز خواهشمند است نظرات اصلاحی خویش را به اطلاع مترجمان برسانند تا در چاپ بعدی اصلاح شود. در انتها، مترجمان این کتاب از زحمات بی‌دریغ آقای مجید باشعور مدیر انتشارات تایماز و کلیه همکاران ایشان به ویژه سرکار خانم عبدالله پور تقدیر و تشکر می‌نمایند.

به امید این که این کتاب مورد استفاده علاقمندان به مباحث مکانیک سیالات قرار گیرد.

رحیم حسن‌زاده

توحید پاشایی گلمرز

مقدمه مولفین

هدف این کتاب ارائه‌ی یک کتاب درسی مورد استفاده دوره‌ی آموزشی نخست مکانیک سیالات ایت که در تمامی دانشکده‌های مهندسی مکانیک و عمران و نیز چندین دانشکده دیگر مورد نیاز است. این کتاب مباحث را به شکل مختصر ارائه می‌کند تا دانشجویان این بخش‌های سخت و دشوار را راحت‌تر یاد بگیرند. اگر ارائه‌ی مطالب گسترده ضروری نباشد، این کتاب می‌تواند به عنوان کتاب مقدماتی مورد استفاده قرار گیرد. ما تمامی استنتاج‌ها، برداشت‌ها و کاربردهای بیشمار را آورده‌ایم بنابراین کتاب حاضر بدون هیچ موضوع و مبحث تکمیلی می‌تواند استفاده شود. یک کتاب راهنمای حل مسائل از نویسندگان در [Merle CP@sbglobal.net](mailto:Merle_CP@sbglobal.net) قابل دسترسی است.

مشق معادلات ناویر - استوکس را با چند جریان حل شده آورده‌ایم. اگر چه اشاره کردن به آن‌ها در صورتی که رویکرد مقدماتی مدنظر باشد، ضروری نیست. هر دو روش می‌تواند برای مطالعه‌ی جریان آرام در لوله‌ها، کانال‌ها، بین استوانه‌های چرخان و در جریان لایه‌ی مرزی آرام استفاده شود.

اصول اساسی که مطالعه‌ی مکانیک سیالات بر پایه‌ی آن‌ها استوار است با چندین مثال، مسائل حل شده و مسائل تکمیلی به دانشجویان اجازه می‌دهد مهارت حل مسئله‌ی خود را بالا ببرند. روشن می‌شود. پاسخ تمامی مسائل تکمیلی در پایان هر فصل آمده است. تمامی مثال‌ها و مسائل در واحد متریک SI، آورده شده‌اند. واحدهای انگلیسی در هر بخش نشان داده شده و در ضمیمه آمده‌اند.

ریاضیات مورد نیاز در سایر دوره‌های مهندسی آمده به جز آن قسمت که وقتی معادلات ناویر - استوکس انتخاب می‌شود. نیاز است که در این جا با معادلات مشتقات جزئی مواجه هستیم. برخی روابط برداری نیز استفاده می‌شود که خارج از سطح تحصیلات مهندسی نیست.

اگر نظر، پیشنهاد یا اصلاحی دارید و یا می‌خواهید به سادگی اظهار نظر کنید لطفاً با پست الکترونیک: merlecp@sbglobal.net تماس بگیرید. تالیف یک کتاب خالی از اشتباه غیرممکن است ولی اگر ما از هر اشتباهی اطلاع پیدا کنیم می‌توانیم در چاپ‌های بعدی از اصلاح کنیم. بنابراین اگر موردی را یافتید، ایمیلی ارسال نمایید.

MERLE C. POTTER

DAVID C. WIGGERT

فهرست مندرجات

۵	اطلاعات پایه	۱
۵	مقدمه	۱.۱
۵	ابعاد، واحدها و کمیت‌های فیزیکی	۲.۱
۸	گازها و مایعات	۳.۱
۹	فشار و دما	۴.۱
۱۰	خواص سیالات	۵.۱
۱۴	خواص و روابط ترمودینامیکی	۶.۱
۲۳	استاتیک سیال	۲
۲۳	مقدمه	۱.۲
۲۳	تغییر فشار	۲.۲
۲۶	مانومترها	۳.۲
۲۷	نیروهای وارده بر سطوح مسطح و منحنی	۴.۲
۳۱	محفظه‌های شتاب‌دار	۵.۲
۴۱	سیال در حال حرکت	۳
۴۱	مقدمه	۱.۳
۴۲	حرکت سیال	۲.۳
۴۲	تعاریف لاگرانژ و اویلر	۱.۲.۳
۴۲	خطوط مسیر، رگه و خطوط جریان	۲.۲.۳
۴۳	شتاب	۳.۲.۳
۴۴	سرعت زاویه‌ای و ورتیسیته	۴.۲.۳
۴۷	دسته‌بندی جریان‌های سیال	۳.۳
۴۸	جریان‌های یکنواخت یک، دو و سه بعدی	۱.۳.۳
۴۸	جریانهای ویسکوز و غیرویسکوز	۲.۳.۳
۴۹	جریانهای آرام و آشفته	۳.۳.۳

۵۱	.....	جریان‌های غیرقابل تراکم و تراکم‌پذیر	۴.۳.۳
۵۱	.....	معادله‌ی برنولی	۴.۳
۶۱	.....	معادلات انتگرال	۴
۶۱	.....	مقدمه	۱.۴
۶۱	.....	تبدیل سیستم به حجم کنترل	۲.۴
۶۴	.....	بقای جرم	۳.۴
۶۵	.....	معادله انرژی	۴.۴
۶۸	.....	معادله مومنتوم	۵.۴
۸۵	.....	معادلات دیفرانسیلی	۵
۸۵	.....	مقدمه	۱.۵
۸۶	.....	معادله‌ی پیوستگی	۲.۵
۸۸	.....	معادله‌ی مومنتوم دیفرانسیلی	۳.۵
۹۳	.....	معادله‌ی انرژی	۴.۵
۹۹	.....	آنالیز ابعادی و تشابه	۶
۹۹	.....	مقدمه	۱.۶
۱۰۰	.....	آنالیز ابعادی	۲.۶
۱۰۴	.....	تشابه	۳.۶
۱۱۱	.....	جریان‌های داخلی	۷
۱۱۱	.....	مقدمه	۱.۷
۱۱۱	.....	جریان ورودی	۲.۷
۱۱۳	.....	جریان آرام در یک لوله	۳.۷
۱۱۳	.....	رویکرد المانی	۱.۳.۷
۱۱۴	.....	اعمال معادلات ناویر - استوکس	۲.۳.۷
۱۱۵	.....	کمیت‌های موردنظر	۳.۳.۷
۱۱۷	.....	جریان آرام بین صفحات موازی	۴.۷
۱۱۷	.....	رویکرد المانی	۱.۴.۷
۱۱۸	.....	اعمال معادلات ناویر - استوکس	۲.۴.۷
۱۱۹	.....	کمیت‌های موردنظر	۳.۴.۷
۱۲۰	.....	جریان آرام بین استوانه‌های چرخان	۵.۷
۱۲۱	.....	رویکرد المانی	۱.۵.۷
۱۲۲	.....	اعمال معادلات ناویر - استوکس	۲.۵.۷

۱۹۹	.....	۶.۹	امواج انبساطی
۲۰۹		۱۰	جریان‌های درون لوله‌ها و پمپ‌ها
۲۰۹	.....	۱.۱۰	مقدمه
۲۰۹	.....	۲.۱۰	سیستم‌های لوله‌ای ساده
۲۰۹	.....	۱.۲.۱۰	افت‌ها
۲۱۰	.....	۲.۲.۱۰	هیدرولیک سیستم‌های لوله‌ای ساده
۲۱۴	.....	۳.۱۰	پمپ‌ها در سیستم‌های لوله‌ای
۲۱۸	.....	۴.۱۰	شبکه‌های لوله‌ای
۲۱۸	.....	۱.۴.۱۰	معادلات شبکه
۲۲۰	.....	۲.۴.۱۰	روش هاردی - کراس
۲۲۳	.....	۳.۴.۱۰	تحلیل کامپیوتری سیستم‌های شبکه‌ای
۲۲۳	.....	۵.۱۰	جریان ناپایدار
۲۲۳	.....	۱.۵.۱۰	جریان غیر قابل تراکم
۲۲۵	.....	۲.۵.۱۰	جریان قابل تراکم مایعات
۲۳۵			پیوست‌ها

SCHAUM'S
ouTlines

FLUID MECHANICS

MERLE POTTER, Ph.D. DAVID C. WIGGERT, Ph.D.

480 problems with answers or worked-out solutions

Teaches fluid mechanics step by step

Covers all course fundamentals—supplements any class text

TRUSTED BY
MORE THAN
40 MILLION
STUDENTS

Use with these courses: Introduction to Fluid Dynamics
 Fluid Mechanics Statics and Mechanics of Materials